Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 5(1048). Londonas, 1969 — Lietuvių Švietimo ir Šeimos — metų sausio mėn. 28 d. XXIII metai

RAPALLO ILGESYS

Prieš jokią kitą Vakarų valstybę sovietų spauda nespausdina tokių aštrių išpuolių, kaip prieš Vakarų Vokietiją. Sovietų propaganda iškelia ir nurodo į visą eilę nepageidautinų reiškinių Vakarų Vokietijoje, į kuriuos, savo ruožtu, dėmesį atkreipia demokratiškoji Vakarų ir pačios Vakarų Vokietijos spauda. Sakykime, faktas, kad valstybės administracijoje, teisingumo organuose ir kitose aukštose vietose Vakarų Vokietijoje sėdėjo ir dalinai dar tebesėdi buvę aukšti naciai, kad nacių žudikai V. Vokietijos teismuose kartais nuteisiami, palyginti, nedidelėmis bausmėmis, kad kraštutiniai dešinieji vis labiau stiprėja— nerimą kelia ir Vakaruose. Tačiau sovietų valdiškosios spaudos piešiamasis Vakarų Vokietijos vaizdas, dažnai perduodamas su jaučiama pagieža, yra vienpusiškas, perdėtas, išpūstas ir galų gale neįtikėtinas.

Po praeitų metų Čekoslovakijos įvykių sovietų propaganda Vakarų Vokietiją pristatė kaip visa ko kaltininkę. Izvestija rašė, kad Vakarų Vokietijoje „karui ruošiamasi manevrų priedangoje... Federalinės Vokietijos kariuomenės dalys užmezgė tiesioginis ryšius su kontrrevoliucinėmis jėgomis Čekoslovakijoje...“ Turint omeny, kad visos Vakarų Vokietijos karinės pajėgos yra tiesiogėje Nato priklausomybėje, toks Izvestijos tvirtinimas neskamba įtikinamai, o aplamai visas sovietų piešiamasis Vak. Vokietijos vaizdas labiau primena lakios vaizduotės išdavą, o ne tikrovę.

Buvęs Bonnos atstovas Maskvoje Krollis pareiškė: „Turėdami omenyje sovietų propagandos stiprumą, tegalime stebėtis, kokią mažą įtaką ji turi liaudyje“. Iš tikrųjų prieš Vak. Vokietiją nukreiptoji sovietų propaganda rusuose ir kitose sovietinėse tautose, atrodo, teturi labai mažą poveikį. Pasak vokiečių „Der Spiegel“, išradingi sovietų žurnalistai mielai rašo straipsnius su puolimais prieš Vak. Vokietiją, kad juose galėtų plačiau apie tą kraštą painformuoti skaitytojus.

Susidomėjimas Vokietija sovietuose yra didelis. Po karo Sov. S-goje buvo išleista daugiau kaip 70 milijonų egzempliorių vokiečių autorių vertimų — daugiausia šiuolaikinių autorių, sakykime, Vak. Vokietijos rašytojo Heinrich Boell knygų buvo išleista beveik milijonas egz. (įskaitant ir lietuviškuosius vertimus). Pagrindinė svetimoji kalba sovietų mokyklose yra vokiečių kalba, nežiūrint to, kad šiais laikais anglų, be abejo, būtų „praktiškesnė“. Sovietų autoriai po viešnagių Vak. Vokietijoje savo reportažuose dažnai labai palankiai pateikia savo įspūdžius.

Vokiečių kultūros įtaka Rusijoje visuomet buvo didelė. Praeito šimtmečio pabaigoje kas antras aukštasis Rusijos karininkas buvo vokiečių kilmės, caro užsienių reikalų ministerijoje vokiečiai taip pat sudarė daugumą. Pagaliau Lenino seneliai iš motinos pusės vadinosi Aleksander Blank ir Anna Groschopf, vadinasi, iš pavardžių sprendžiant, galėjo būti vokiečių kilmės. Lenino raštų 27 tome, 137 psl., rašoma: „Mokytis iš vokiečio — yra mūsų dienų pagrindinis uždavinys!“, nes „kaip tik vokietis, šalia gyvuliško imperializmo, įkūnija drausmės, organizacijos, našios moderniausios mašinų pramonės, tikslios atskaitomybės ir kontrolės principus“.

Šito Lenino pamokymo sovietai, atrodo, vis dar negali pamiršti. Ilgametis užsienio korespondentas Maskvoje H. Schewe rašė: „Ivanas iš esmės nieko kita nenori, kaip sąjungos su vokiečiais. Dažnai galima čia išgirsti atvirame pokalbyje: „Jei vokiečiai ir rusai eitų kartu, tai jokia pasaulio jėga prieš mus neatsilaikytų“...

Atrodo, kad šitokios vilties vedami, sovietai savo užsienių politiką vairavo nuo pat Lenino laikų. 1922 m. Italijos mieste Rapallo susitiko vokiečių ir sovietų atstovai ir sutarė bendradarbiauti. Tūkstančiai vokiečių inžinierių ir technikų dirbo Sov. Sąjungoje ir padėjo sukurti pagrindus krašto supramoninimui. Versalio sutartimi griežtai apribota vokiečių kariuomenė glaudžiai bendradarbiavo su Raudonąja armija, Sov. Sąjungoje išbandė savo naujuosius ginklus. Pagaliau 1939 m. buvo pasirašytas Ribbentropo-Molotovo paktas, kuriuo sovietai su vokiečiais pasidalijo Rytų Europą, o Stalinas visais galimais būdais nuolaidžiavo Hitleriui. Netgi 1943 m., kai vokiečiams karas Rytų fronte perdaug nesisekė, sovietų užsienių reikalų komisariato Europos skyriaus viršininkas Aleksandrovas per ryšininkus Stokholme vokiečiams neoficialiai siūlė taiką, jei vokiečiai pasitrauks į 1939 m. sienas. Taip bent teigia vokiečių diplomatas Peter Kleist.

Nežiūrint žiauraus ir griežto sovietų kariuomenės elgesio okupuotoje Vokietijoje, Stalinas 1945 m. pareiškė: „Hitleriai ateina ir praeina, bet vokiečių tauta lieka“.

Pokarėje prasidėjęs šaltasis karas Vokietiją padalijo pusiau. Vakarų Vokietijoje buvo sukurta Adenauerio vadovaujama Federalinės Vokietijos valstybė, kurios saugumą garantavo JAV karinė jėga. Aišku, kad vokiečių politika siekė visos Vokietijos suvienijimo vienoje valstybėje, bet sovietai tam priešinosi tol, kol JAV karinės pajėgos būsiančios Vokietijos teritorijoje. Dar 1952 m. Stalinas siūlė Vokietiją suvienyti su sąlyga, kad Vokietija liksianti neutrali. Adenaueris atsisakė, suprantamai nepasitikėdamas sovietais. 1955 m. sovietai vėl siūlė Vokietiją suvienyti, jei Vakarų Vokietija neįstosianti į Nato. Adenaueris vėl atsisakė. Neutrali Vokietija būtų bejėgė prieš sovietų spaudimą ir nesijaustų saugi.

Tačiau suskaldyta Vokietija yra nuolatinis galimo susikirtimo židinys vidurinėje Europoje. Didžiulė tauta kaip vokiečiai visuomet sieks susivienijimo vienoje valstybėje. Dar daugiau: bent dalis vokiečių sieks atgauti po pralaimėtojo karo netektųjų žemių. Nežiūrint to, kad šiandieną Rytprūsiuose, Pamaryje, Silezijoje, Sudetuose vokiečių nebėra, kad tie buvę vokiečių kraštai šiandieną yra apgyventi rusų, lenkų ir čekų, vokiečiuose vis dar tebėra gyva mintis, kad tos žemės turės kada nors grįžti Vokietijai. Joks vokiečių politikas nedrįs viešai tų žemių atsisakyti, jei nenorės netekti rinkikų balsų. Federalinės Vokietijos kancleris Kiesingeris neseniai pareiškė: „Sovietų Sąjunga mažiausiai nori išlaikyti dabartinę padėtį Europoj... Mes turime bandyti dabartinę padėtį pakeisti“. Bematant atsiliepė Maskvos radijas su komentaru, kad toks Kiesingerio pareiškimas galįs būti suprastas kaip karo paskelbimas...

Iš to ir išplaukia tas, rodos, nepagrįstas Maskvos priešingumas Vakarų Vokietijai. Stipri ir stiprėjanti Vakarų Vokietija gali būti grėsmė sovietų kontroliuojamai Rytų Europai. Jei ji viena ir negalėtų be atominių ginklų atsilaikyti prieš sovietus, ji kartais gali į susikirtimą įvelti Ameriką, o to sovietai bijo... Tačiau, antra vertus, Rusiją slegia anas Rapallo ilgesys, nes juk jei vokiečiai eitų kartu su rusais...

E. Ilinis

NUMATYTOS STUDIJOS

Vliko valdyba, praėjusio Vliko seimo įpareigota paruošdinti eilę studijų apie okupuotoje Lietuvoje vykdomąjį rusinimą, sausio 8 d. posėdyje sudarė temų sąrašą rengtinoms studijoms, būtent:

1) Dirbtinis rusų kiekio Lietuvos gyventojų tarpe didinimas ir jo grėsmė Lietuvos tautiniam savitumui;

2) Rusų įsitaisymas ir vaidmuo vadovaujamose pozicijose Lietuvoje: įstaigose, įmonėse, komunistų partijoje, jos pagalbinėse organizacijose ir rusų lemiamos vidaus bei tarptautinės politikos propagandoje;

3) Dirbtinis rusų meno kultūros skiepijimas Lietuvoje per:

a. rusų vadovaujamą meninės kūrybos ir talentų ugdymo vairavimą,

b. visų rūšių kūrybinės veiklos įjungimą į rusų vadovaujamą organizacinę sistemą,

c. monopolines privilegijas rusų meninei kultūrai sklisti Lietuvos periodinėj bei neperiodinėj spaudoj, radijo bei televizijos programose, dramos bei kino teatruose ir mėgėjiškuose meninės veiklos sambūriuose,

d. varžymą galimybių pažinti rusų kontrolės nepasiektų kraštų meninės kultūros apraiškas.

4) Rusų įtaka Lietuvos mokslo plėtroje per aukštųjų mokyklų bei mokslų akademijos kontrolę personalo, mokslinės literatūros ir mokslo darbų krypties pasirinkimo srityse;

5) Rusiško patriotizmo skiepijimas jaunojoj lietuvių kartoj per visas bendrojo lavinimo bei specialines mokyklas ir auklėjimo organizacijas:

a. šališkas Rusijos bei rusų tautos kilnumo ir pranašumo išaukštinimas,

b. prorusiška propaganda persunktas Rusijos ir rusų komunistų partijos istorijos dėstymas; carų laikais sukurtos, dabar dar praplėstos rusų imperijos (dabar vadinamos „sąjungos“) ūkinės bei karinės galybės išaukštinimas Rusijos politinės-ūkinės geografijos dėstyme,

c. Lietuvos istorijos bei geografijos Rusijos šešėlin įstumtų nuotrupų dėstymo įjungimas tik į Rusijos istorijos bei geografijos dėstymo programą,

d. perdėtai sutirštintas rusų kalbos mokymas ir rusų literatūros dėstymas,

e. mokyklose naudojimasis beveik vien rusų autorių parengtais verstiniais vadovėliais,

f. privilegiškai išplėstas tinklas mokyklų rusų dėstomąja kalba.

6) Rusų kalbos vartojimo spraudimas į įstaigas, įmones, posėdžius, susirinkimus; skatinimas rusų kalbos sekimo naujų lietuvių kalbos žodžių daryboje; kėsinimasis net pačią lietuvių kalbą kildinti iš rusų kalbos.

7) Lietuvos vietovėms, gatvėms, aikštėms bei kitoms viešoms vietoms rusų asmenvardžių bei šiaip rusiškų pavadinimų segimas ir rusų -bolševikų įžymybėms paminklų Lietuvos miestuose statydinimas.

8) Mažosios (Prūsų) Lietuvos vietovardžių visiškas pakeitimas grynai rusiškais ir to krašto pavertimas ištisine rusų kolonija.

Vliko valdyba jau tariasi dėl tų studijų rengimo su atitinkamai kompetentingais asmenimis. Studijų rinkinį redaguoti yra pakviestas ir apsiėmęs prof. dr. Jonas Puzinas. Rinkinį manoma leisti keliomis kalbomis, visų pirma anglų kalba. (E)

JANAS PALACHAS

Prahos garsiojoje Vaclovo (Venceslas) aikštėje apsipylė žibalu ir susidegino filosofijos studentas Janas Palachas, reikšdamas protestą prieš cenzūrą ir prieš tai, kad sovietai platina Čekoslovakijoje savo papiktinantį laikraštį. Mirė jis ketvertą dienų pasikankinęs. Dar jis tebebuvo gyvas, kai du badaujantieji studentai praeiviams skelbė gatvėje, kad gali būti ir kitas toks atsitikimas.

Ta mirtis sukėlė krašte nerimo. Palacho laidotuvėse dalyvavo daugiau kaip 1000 studentų, nešdami priekyje gedulo juostomis perkryžiuotą tautinę vėliavą. Iš pradžių laidotuvių dalyviai buvo pradėję šaukt „Prisiminkite Janą Palachą“ ir „Rusai, važiuokite namo“, bet tie šūkiai greit nutilo, nes laidotuvininkus lydėjo policija.

Po laidotuvių dar buvo stipriai saugoma sovietų komendantūra. Laukė pasiruošusi ir čekoslovakų policija. Policija tikėjosi, kad demonstracijos gali prasidėti iš naujo.

Bruzdėjimas esąs apėmęs ne tik studentus ir jaunimą, bet ir darbininkus. Partijos pareigūnai per televiziją ragino gyventojus laikytis ramiai. Tačiau sausio 20 d. vis dėlto demonstracijoje dalyvavo tūkstančiai žmonių.

Prez. Svoboda pranešęs, kad ir antras jaunuolis susideginęs.

K. PETRAUSKUI PAGERBTI

Kauno miesto administracijai yra pavesta įrengti Kipro Petrausko paminklinį muziejų. Muziejus numatytas įrengti Kaune, buvusiuose Kipro Petrausko namuose. Jame numatomas įrengti skyrius ir Mikui Petrauskui prisiminti. Nutarta Miko Petrausko palaikus perkelti iš Dusmenų kapinių į Vilniaus Rasų kapines ir palaidoti šalia brolio Kipro Petrausko.

MIRĖ JUOZAS BAČIŪNAS

Sausio 23 d. JAV mirė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininkas Juozas Bačiūnas.

Velionis buvo gimęs 1893 m. gegužės 24 d. Jurbarke ir mažas su tėvais atvyko į JAV. Visą gyvenimą plačiai reiškėsi lietuvių visuomeniniame gyvenime.

SPAUDOJE

GENEROLAI IR ARMIJA

Reikšdamas rūpestį dėl spaudos žmonių organizavimo, dabar išleistojo Lietuvių Žurnalistų Sąjungos biuletenio „Pranešėjas“ Nr. 1 V. Alantas šitaip įtaigoja:

„Mūsų spaudos darbuotuojuose pastebime tendenciją skirstytis į dvi „stovyklas“, būtent: į turinčius didelį patyrimą žurnalistus veteranus, pradėjusius žurnalistinę karjerą Lietuvoje, šiandien užimančius atsakingas vietas redakcijose arba šiaip jau plačiai ir autoritetingai besireiškiančius spaudos skiltyse ir kitai „stovyklai“ priklausančius eilinius, sakyčiau, jaunesniuosius spaudos darbininkus, kurie neturi tokio pasiruošimo bei stažo, kaip plunksnos veteranai, bet kurie vis dėlto varo didelį spaudos darbą, informuodami visuomenę apie mūsų politinio, kultūrinio ir visuomeninio gyvenimo einamuosius reikalus bei šiaip jau užpildydami mūsų periodikos skiltis savo proginiais rašiniais. Tūlas netgi linkęs tvirtinti, kad jie nesą žurnalistai, o tik žurnalistai mėgėjai, betgi nuo vienokio ar kitokio pavadinimo jų vaidmuo spaudos darbe nė kiek nemažėja. Joks generolas dar nebus generolas be armijos, lygiai kaip armija nebus armija be generolo. Kaip didelei mašinai svarbus kiekvienas jos ratukas, taip didelei organizacijai svarbus kiekvienas jos narys. Tuo noriu pasakyti, kad, dirbdami spaudoje vieną ar kitą darbą, mes visi priklausome tai pačiai plunksnos brolijai. Taip buvo nepriklausomoje Lietuvoje, taip turėtų būti ir išeivijoje. Todėl, man rodos, daro didelę klaidą tie mūsų spaudos autoritetai, kurie linkę žiūrėti iš aukšto ir su nepasitikėjimu į eilinį spaudos darbuotoją, kurio vaidmuo, kaip aukščiau pastebėjau, mūsų laikraštijoje yra žymus ir be kurio, galų gale, joks laikraštis išsiversti negali“.

PASISEKĘ VAKARAI

Lyg atsakydamas į „Tėviškės Žiburių“ užsiminimus ir pasiūlymus, „Lietuvių Dienų“ žurnalas (1968. X) šitokias išvadas darosi iš literatūros vakarų JAV ir Kanadoje, kurių programas atliko P. Andriušis, B. Brazdžionis, A. Gustaitis ir S. Santvaras:

„Jau pirmasis vakaras Bostone parodė, kad keturi rašytojai, — ne dainininkai, ne fokusininkai, ne su gitaromis ar kitais instrumentais grįoją muzikantai, — gali sutraukti pilną salę, užimponuoti ir priversti jų kalbančių išklausyti maždaug apie dvi valandas laiko“.

Nurodęs, kaip entuziastiškai kur buvo priimti tie rašytojai (Chicagoje, pvz., buvo beveik pilna 1.500 vietų salė), straipsnio autorius dar darosi tokią būdingą išvadą:

„Iš ankščiau suminėtų faktų ir nuotaikų galime daryti išvadą, kad mūsų visuomenė literatūriniam lietuviškam žodžiui dar gyva ir labai ausyla. Kad ji nori susitikti su savo rašytoju kūrėju ir su dėmesiu išklauso, ką jis turi jai pasakyti. Kad ji komentuoja, reiškia savo nuomonę, ne su visais vienodai sutinka, bet visus vertina. Kad ji įsigyja jų veikalų ir naudojasi proga gauti autografus, kuriuos brangina“.

BŪSIMIEJI RINKIMAI

Lietuvoj rengiami dveji iš eilės „rinkimai“: nuo vasario 1 d. iki kovo 1 d. bus „renkami“ vadinamieji „liaudies teismų liaudies tarėjai“, o kovo 19 d. — „deputatai“ į vietinius sovietus. Teismų tarėjai yra vietinių kompartijos komitetų numatyti (ir pasiūlyti „išrinkti“) vietiniai gyventojai, iš kurių sąrašo po du kiekvienoj byloj kviečiami sėdėti prie teisėjo ir kartu su teisėju spręsti bylas (bent pasirašyti sprendimus). Miestų, rajonų ir apylinkių sovietai (tarybos) vaidina maždaug vietinės valdžios vaidmenį, bet, kaip ir viskas bolševikų santvarkoj, pirma pasirenkami uždaruose partijos kabinetuose, o paskui pasiūlomi visiems „rinkti“. (E)

Septynios DIENOS

JAV nesutinka

JAV pareiškė S. Sąjungai, kad jos nesutinka, jog Izraelis pasitrauktų iš visų arabų žemių, kurios buvo užimtos šešių dienų karo metu. Tokią žinią skelbia Egipto laikraštis „Al Ahram“.

Tokią nuomonę JAV pareiškusios S. Sąjungai ryšium su palestiniečių partizanų veikla. JAV norėtų, kad ta veikla būtų sustabdyta.

Susitvarkė su studentais

Japonijos policija po sunkių kovų išstūmė studentus iš Tokio universiteto.

Savo ruožtu gatvėse taip pat vyko kovos tarp studentų ir policijos.

Berlyne taip pat vyko demonstracijos.

Taip sutarta ministerių

NATO kraštų krašto apsaugos ministeriai sutarė prireikus veiksmingai atsakyti į didėjančio sovietų laivyno judėjimą Viduržemio jūroje. Protarpiais suplauks į tą jūrą didesni kiekiai vakariečių laivų, manevruos, rodys savo vieningumą ir seks sovietų laivyną.

Tą laivyno demonstraciją kol kas vykdys Italija, Graikija, Turkija ir JAV. Palaipsniui prisijungs ir Britanija.

Padėtis neaiški

Iš užsienių grįžę namo du žymūs čekoslovakai: buvęs ministerio pirmininko pavaduotojas Šikas, pagal kurio planus buvo pradėtos vykdyti ekonominės reformos prieš sovietams okupuojant kraštą, ir rašytojų sąjungos pirm. dr. Goldstueckeris, abu sovietams nepageidaujami.

Kita vertus, Čekoslovakijos vidaus reikalų ministeris pareiškė protestą sovietų karinėms įstaigoms dėl krašto piliečių suiminėjimo. Vien tas protestas rodytų, kad sovietai vykdo suėmimus.

Pabrėžta draugystė

Priimdamas Kanados prancūziško Quebeco min. pirm. pavaduotoją Cardinalą, Prancūzijos prez. de Gaulle'is pasidžiaugė, kad dabar užmezgamas tiesioginis ryšys.

Svečias buvo priimtas kaip oficialaus vizito atvažiavę valstybių galvos.

Pasikėsinimas prieš kosmonautus

Sovietai praneša, kad buvo apšaudyti į Kremlių priėmiman vežamieji kosmonautai. Esą sužeistų, bet kosmonautų tik vienas buvęs paliestas stiklo šukės.

Abiem rankom šaudęs jaunuolis esąs beprotis.

Didvyris

Prahoje susideginęs studentas Janas Palachas palaidotas kaip didvyris Vysehrado kapinėse, tarp kompozitorių, intelektualų ir rašytojų.

Švedų spauda praneša, kad ryšium su neramumais sovietai sutraukė į Prahą daugiau karių.

Tasso telegramų agentūra dėl Palacho mirties pakaltino Vakarų radiją, spaudą ir žinių agentūras. Vakarai, girdi, sėja paniką.

Trisdešimt septintasis

Šauniose iškilmėse Nixonas perėmė JAV prezidento pareigas iš Johnsono.

Naujasis prezidentas įvesdinimo kalboje pabrėžtinai pasisakė apie taiką.

Jam perimant pareigas, S. Sąjunga paskubėjo pasisakyti, kad ji norėtų tartis su JAV dėl raketinės apsaugos sumažinimo. Prez. Nixonas rinkiminėse kalbose yra pasisakęs, kad tuo klausimu jis pirma turėtų išsiaiškinti su savo sąjungininkais.

Būsimasis pasimatymas

Pasikalbėjime televizijoje Britanijos min. pirm. Wilsonas pasisakė, kad jis pasiryžęs susitikti su naujuoju JAV prezidentu Nixonu išsiaiškinti svarbiausiems bėgamiesiems klausimams.

Ginklai Nigerijai

Šveicarijos vyriausybė pradeda aiškintis, kas kaltas, kad Nigerija iš Šveicarijos jau buvo aprūpinta nemažu kiekiu ginklų.

Pasirodo, privatūs pirkliai ėjo net tiek toli, kad suklastojo leidimus. Bet patys ginklai esą pasenę. Pavyzdžiui, Nigerijai tie ginklų pirkliai pardavė priešlėktuvinės artilerijos pabūklus, kuriuos savo metu užsakė Hitlerio pareigūnai, bet nebespėjo atsiimti. Ginklai buvo parduoti privatiems asmenims, kaip nebetinkami, o tie privatūs biznieriai pardavinėja dabar juos Nigerijai.

Grafo viltis

Prancūzijos prez. de Gaulle'is pasisakė, kad jis nepasiryžęs atsisakyti iš pareigų, kol nepasibaigs jo išrinkimo laikas.

Savo ruožtu kai kurie laikraščiai skelbia gandus, kad prezidentas savo įpėdiniu būtų linkęs matyti Paryžiaus grafą. Tasai grafas yra iš senos giminės, savo metu buvęs ištremtas iš krašto. Jo iškėlimas į valstybės galvą, tur būt, reikštų monarchijos įvedimą Prancūzijoje.

PAŠTO ŽENKLAS SU GEDIMINO PILIM

„Tiesa“ (I. 18) rašo, kad S. Sąjungos Ryšių ministerija išleido 4 kapeikų vertės pašto ženklą, vaizduojantį raudoną vėliavą Gedimino pilies bokšte su tokiu tekstu lietuvių ir rusų kalbomis: „50 metų nuo Tarybų valdžios paskelbimo Lietuvoje“.

Dar būsiąs išleistas ženklas Pirčiupio tragedijos 25 m. sukakčiai paminėti.

Dažnam atostogautojui ir Sodybos rėmėjui

BRONIUI SAGURSKUI (Lloyd)

mirus, nuoširdžią užuojautą jo žmonai ir prieteliams reiškia

Liet. Sodybos Administracija ir gyventojai

LIETUVIŲ LITERATŪRA SVETUR

Rašytojai ir jų knygos minima dažnai žurnaluose ir laikraščiuose. Daugiau vien literatūros ir kultūros reikalams skirtuose žurnaluose rašytojų darbai aptariami labiau iš peties — nagrinėjami ir sveriami iš pagrindų. Kai mes ir svetur vis dėlto tiek daug esame išleidę naujų knygų, tai apie jas susidarė jau ištisa literatūra, bet išblaškyta periodikoje, retam kam prieinama pasidomėti. Knygos apie rašytojus ir jų darbus neturėjome. Tiesa, vienas kitas turime žinių, kad tos srities specialistai kritikai ir literatūros istorikai nešiojasi gražią svajonę svetur gyvendami parašyti savo literatūros istoriją, kurioje, tur būt, būtų skirta vietos darbams ir tų rašytojų, kurie gyvena svetur. Deja, visokios kliūtys jų sumanymus taip ir palieka svajonių sričiai.

Tačiau tokio šaunaus sumanymo pakaitalas, štai, jau įgyvendintas, nes turime rankose K. Bradūno redaguotą storulę knygą **Lietuvių literatūra svetur** 1945 - 1967, išleistą Į Laisvę Fondo Lietuviškai Kultūrai Ugdyti (697 puslapiai, kietai įrišta, kaina 10 dol.).

Knygos aptartis rodo, kad ji turėtų būti svari. Dar didesnio svorio jai teikia pavardės to kolektyvo žmonių, kurie apžvelgė atskiras mūsų išeiviškosios literatūros sritis. Antanas Vaičiulaitis apžvelgia mūsų lietuviškąją poeziją, parašytą ir išleistą svetur, Kęstutis Keblys — romaną, Rimvydas Šilbajoris — apsakymą-novelę, Stasys Santvaras — dramos veikalus, Vladas Kulbokas — kritiką, Juozas Girnius — santykį tarp literatūros svetur ir krašte, Česlovas Grincevičius pateikia aptariamųjų metų literatūros svetur bibliografiją. Kaip jau pačios pavardės rodo, visi šitie tą knygą parašiusieji vyrai yra mūsų krašto grietinėlė — rašytojai, kritikai, filosofai ir bibliografai. Žodžiu, jie žino, ką rašo. Taigi ir pati knyga yra indėlis mums į platesnes pažintis su savo literatūra, nors mes vis dėlto dar ir pakartotinai sakome, kad tai tėra literatūros istorijos pakaitalas ir dar paskubom paruoštas.

Tur būt, nė vienas šiai knygai apžvalginius straipsnius rašiusiųjų autorių negalėjo kaip reikiant atsidėti tam darbui, nes jie užimti kitais darbais. Vadinas, vienu kitu atveju buvo dirbta paskubom, ir dėl to išėjo paviršutiniški rezultatai. O labai gaila, nes tokios knygos negali būti išleidžiamos kas metai.

Žinoma, skaitytojams, greičiausia, jokių abejonių, pavyzdžiui, nekels Č. Grincevičiaus ar dr. J. Girniaus darbai. Č. Grincevičius surinko ir pateikė stambesnių literatūrinių leidinių ir atskirų rašytojų knygų bibliografiją. Prie jo darbo nieko negalėtume pridėti nei atimti. Šitoks abejonių nekeliąs, rodos, būtų ir dr. J. Girnius mums, kurie čia gyvename ir sekame savo literatūros kelius. Jis galėtų tik užrūstinti nebent Lietuvos okupantus ar nuoširdesnius jų talkininkus, kurie ar vien tik sako, ar net ir galvoja, kad sovietinėse sąlygose yra pati geriausia dirva genijams išaugti. Tas abejas sąlygas ir iš jų išplaukiančius vaisius dr. J. Girnius kaip tik plačiai ir iškelia.

Pačiu geriausiu apžvalginiu straipsniu, tur būt, reikėtų laikyti V. Kulboko, nors eiliniam skaitytojui jis gal ir mažiausia bus įdomus, bet kritikai ir kritikos linkmės apžvelgiama jame sistemingai. Straipsnyje apžvelgiamųjų kritikų veidas piešiamas būdingiausiais jų pasisakymais — jų nusiteikimais ir reikalavimais.

Daugiau kliaudžių jau matyti tų autorių straipsniuose, kurie apžvelgia pačią grožinę literatūrą. Pvz., A. Vaičiulaitis yra ne tik puikus rašytojas, bet ir seniai žinomas įžvalgus kritikas. Jo parašytoje poezijos apžvalgoje irgi daugelyje vietų puikiai aptariami poetų darbai. Tačiau dar straipsnyje suminėta eilė poetų, apie kurių darbus visiškai nieko nepasakyta, ar jie verti kokio nors literatūrinio grašio. Ar trūko vietos jų darbams aptarti, ar drąsos? Kur kas drąsesni yra apie prozą rašantieji K. Keblys ir R. Šilbajoris — jie sako tiesą į akis. Kai dėl vietos, tai A. Vaičiulaičiui jos būtų daugiau likę, jeigu jis kai kurių poetų apybraižų nebūtų pasaldinęs gražiomis atsiminimų nuotrupomis. Ne, tuo nenorima pasisakyti prieš atsiminimus, bet šiuo atveju apie vietos taupymą poezijai aptarti.

Skaitant romano ir apsakymo-novelės apžvalgas, kyla irgi nemaža minčių. Ar kai kurie aptarimai ir išvados nėra daromi šiek tiek iš lengvos rankos? Knygoje ne kartą užsimenama apie kritiko intuiciją. Neneigiame puikios abiejų autorių intuicijos ir didelio pasiruošimo. Bet ar mes nebūtume susilaukę šioje knygoje ilgiau tveriančios savo prozos kūrinių apžvalgos, jei jos autoriai, pasinaudodami savo ypatybėmis — intuicija ir pasiruošimu, dar būtų, kritiškai pasverdami, pagrindę savo teigimus ir išvadas kitų kritikų pačia geriausia intuicija? V. Kulboko straipsnis rodytų, kad vis dėlto mūsų periodinėje spaudoje 1945-1967 metais apsčiai ir gerų pasisakymų apie knygas buvo išspausdinta.

Nedėkingiausia, rodos, yra S. Santvaro padėtis, kuris rašo apie dramos veikalus. Draminiai veikalai bene mažiausia atkreipia kritikų dėmesį, taigi jam nebuvo kuo remtis, vien tik savo intuicija ir patyrimu.

Tos pastabėlės skirtos toli gražu ne knygai nuvertinti. Knyga gera, pirma tokia, ir ji ilgai turės eiti lyg ir svetur sukurtosios literatūros istorijos pareigas.

K. Abr.

AIRIAMS APIE LIETUVIUS

Airijoje anglų kalba leidžiamasis mėnesinukas „Ais'eiri" 1968 m. lapkričio mėn. numeryje net pusantro didelio puslapio paskyrė Lietuvai.

Straipsnyje „Rusijos kalbos politika Lietuvoje" tik truputis skirta tolimesnei istorijai, o visa kita — rusų dabar Lietuvoje vykdomajai politikai, remiantis statistikomis ir minint kai kurias reikšmingesnes pavardes. Ta plačioji apžvalga pradedama nuo antrosios okupacijos, skirta vietos lietuvių trėmimams, rusinimui, partijos veiklai, kalbos klausimui, švietimui, spaudai.

Kaip iš paties straipsnio matyti, naudotasi lietuvių leidžiamaisiais anglų kalba leidiniais — „Elta", „Lituanus". Deja, kai kuriais duomenimis tektų suabejoti, kad jie paimti iš mūsiškių šaltinių. Pavyzdžiui, straipsnyje nurodoma, kad Vilniuje yra 60 procentų rusų, 20 proc. lietuvių, 10 proc. lenkų ir 10 likusių procentų sudarą daugiausia žydai. Kaune rusų esą 50 proc. Dar mums, rodos, tokie procentai ligi šiol nebuvo įprasti. Arba: teigiama, kad A. Sniečkus bene būsiąs žydiškos kilmės, kas irgi iki šiol nebuvo žinoma. Žinojome, kad jis yra stambaus Suvalkijos ūkininko vaikas, savo tėvą išgabenęs į Sibirą. Taip pat perdaug lengvai skamba tvirtinimas, kad Lietuvoje nieko geresnio nėra išleista, palyginus su svetur gyvenančių lietuvių darbais.

DR. PAULINA KALVAITYTĖ-KARVELIENĖ

Gyvenimo vingiais

(33)

PER ATLANTĄ Į NAUJĄJĮ PASAULĮ

Pagaliau spalio mėn. gale skelbimų lentoje įrašė ir mudviejų pavardes, kad vyksime garlaiviu „Marine Flasher". Garlaivis turėjo išplaukti spalio 29 d. Išvažiuodami ir džiaugėmės ir liūdėjome. Džiaugėmės, nes tikėjome, kad Amerikoje galėsime gyventi iš savo uždarbio, kad laisvoje šalyje būsime laisvi. Liūdėjome, kad, vykdami iš senosios Europos, tolstame nuo savo tėvynės, nuo to mielojo krašto, kuriame gimėme ir augome ir kuriam besidarbuodami pragyvenome didesnę amžiaus dalį.

Garlaivis turėjo išplaukti apie pietus. Ligi uosto dar gerokas kelio galas traukiniu. Tai atsikėlėme dar tamsoje. Bet traukinys paėmė mus tik apie vidudienį, ir dar vietoje stovėjome kokią valandą. Garlaivis uoste iš tiesų pasirodė tiktai apie 6 val. Į garlaivį buvome šaukiami pavardėmis. Prie įėjimo stovėjo ir NCWC misija ir gavusiems iš jų affidavitus ar jų papildymus davė po 5 dol. kelionei.

Garlaivis nedidelis — bene 11.000 tonų talpos, buvęs kariuomenės transporto tarnyboje. Turėjo bene 7 aukštus. Aš gavau kajutę garlaivio viduryje, bene II aukšte po vandeniu. Tai buvo karininkų kajutė. Joje buvo 10 moterų. Dviaukštėse lovose gavau apatinę ir tuo labai džiaugiausi. Kajutė buvo II klasės, ir mano laivakortė kainavo 208 dol.

Steponas gavo vietą bendrose III klasės kajutėse, kuriose būdavo gabenami kareiviai. Tose kajutėse buvo sugrūsta iki 200 vyrų. Kajutė buvo laivo priešakyje, tai labai supama bangų, todėl nepatogi ilgai kelionei. Stepono laivakortė kainavo apie 140 dol.

Po geros vakarienės denyje susitikome su Steponu. Džiaugėmės ramiu garlaivio plaukimu. Džiaugėmės, kad tolstame nuo žemiškojo pragaro vartų. Pamatęs kioske prie denio pardavinėjant gardumynus, Steponas dar nupirko šokolado plytutę. Nupirko, greičiausia, ne dėl to, kad būtume jis ar aš labai to šokolado norėję, bet kad galima laisvai pirkti. Juk to malonumo jau nebebuvome turėję keletą metų.

Neužilgo Steponas pradėjo skųstis, kad jį truputį pykina. Nubėgau į savo kajutę atnešti piliulių nuo jūros ligos. Sugrįžusi jo neberadau nei denyje, nei laivo koridoriuose. Tik rytą šiaip taip išsiaiškinau, kuri jo kajutė, ir ten suradau jį pasliką savo lovutėje. Jis tik dviejų vyrų vedamas pajėgęs nueiti į lovą. Taip jis ir gulėjo diena iš dienos. Kreipiausi į laivo gydytoją, kad apžiūrėtų ir duotų stiprinamųjų vaistų. Gydytojas nesiteikė nueiti pas ligonį, tik davė man nunešti jam porą piliulių nuo pykinimo. Taip jis išgulėjo be mediciniškos pagalbos, prakaito prisisunkusioje ir prismirdusioje ir stipriai bangų supamoje kajutėje visą kelionės laiką, atsikėlė tik paskutinę kelionės dieną. Ir tai gerai, kad iš garlaivio pajėgė savo kojomis išeiti, toks nusilpęs nuo ligos.

Ir mane kartais pykindavo, tačiau išsisukau nevėmusi. Ir apetitas sumažėjo, ypač pradėjau nepakęsti kavos, net jos kvapo. Jos vietoje gerdavau arbatą.

Kelionės pradžioje bangos nebuvo didelės. Laivas supėsi, tačiau nestipriai. Malonu būdavo tuomet pasėdėti laivo denyje. Kai priplaukėme Azorų salas, žemės nebuvo matyti, tiktai daugybė žuvėdrų ėmė lydėti mūsų laivą ir suktis aplink.

Praplaukus Azorus, bangos vis smarkiau ėmė mėtyti mūsų laivą. Kartą išėjusi stebėjau, kaip laivas nardė tarp bangų, beveik piestu atsistodamas, o užpakalinė dalis pasinerdavo bangose. Baisioji valanda užėjo nakties metu, kai bangos mušė į laivo šoną. Tą naktį, tur būt, maža kas miegojo. Gulėjome susigūžę savo lovutėse. Įdomu, kad mūsų kajutėje visos moterys laikėsi tvirtai, niekas ožių nepiovė.

Rytą vandenynas kiek aprimo, tačiau valgykloje lėkščių ant stalo palaikyti dar nebuvo galima. O vargšas Steponas tą naktį jau tikrai daug prikentėjo, nes jo kajutėje supimas buvo dar smarkesnis.

Garlaivis pagal tvarkaraštį turėjo plaukti 9 dienas, tačiau dėl audros ir ilgesnio kelio pro Azorų salas užtrukome ilgiau. Į New Yorko uostą turėjo įplaukti lapkričio 8, o įplaukė tiktai 10 d. vakare jau sutemus.

Uoste rytą patikrino mūsų dokumentus. Muitinėje patikrino bagažą.

Steponas, nors ir nusilpęs, gerai laikėsi ant kojų. Jis stebėjosi, kad niekas mudviejų nesutiko. Kai jis buvo čia 1939 metais, jo sutikti buvo atvykę seni pažįstami.

Praeinant asmeninę kontrolę, Steponas buvo nusiųstas į vadinamąją Ašarų salą sveikatos patikrinti. Man irgi buvo pasiūlyta vykti ten gyventi, kol Steponas gulės ligoninėje. Mielai sutikau, nes nenumaniau, kur turėčiau viena dėtis, be to, galvojau, kad abiem kartu vis tiek bus smagiau. Mus nuvežė į tarp vandenų išsikišusį tarsi liežuvį pusiasalį.

Užsiregistravus Steponui pristatė palydovą ir pasiuntė į ligoninę, o mane nugabeno į kambarį su keliomis dviaukštėmis ir vienaukštėmis lovomis. Kitą dieną norėjau aplankyti Steponą, tačiau neleido iš čia išeiti. Išėjau tik pasivaikščioti į kiemą. Iš čia mačiau netoli kranto tarp vandenų Laisvės statulą, o toliau už vandenų New Yorko dangoraižiai. Už priešingos nuo vandenų tvoros buvo kitas kiemas su masyviu pastatu — kalėjimas tiems, dėl kurių atvykimo iškyla neaiškumų.

Maitino neblogai. Taip praėjo 2 dienos. Apie Steponą jokių žinių negalėjau gauti.

NAUJAJAME PASAULYJE

PRO NEW YORKĄ Į HARBORĄ

Trečią dieną (spalio 13 d.), gerokai po pietų, buvau pašaukta į salę. Ten prie registracijos stalo pamačiau Steponą. Greitai buvo sutvarkyti išleidžiamieji popieriai, ir mudu atsidūrėme kelte.

Prie kelto mudu sutiko konsulas Budrys ir nusivežė vakarienės į nedidelį restoraną. Kartu buvo ir Budrienė. Po to išsimiegojome jų užsakytame viešbutyje, rytą Steponas artimiausioje krautuvėje nupirko pusryčiams kvortą pieno popierinėje bonkoje ir keletą bandelių. Po to buvome nuvežti į Lietuvos konsulatą. Čia sutikome sekretorių Šimutį, Amerikoje gimusį ir augusį, tačiau jis taip gražiai kalbėjo lietuviškai, kaip Kaune. Jis mokėjo gražiai pamėgdžioti ir tuos, kurie jau pamiršę savo gimtąją kalbą, taigi suamerikonėję, arba iš savo tėvų pramokę ir kalba gausiai išmargindami šneką angliškais aplietuvintais žodžiais ir anglišku akcentu.

Nuvažiavę į NCWC būstinę reikalų sutvarkyti, sutikome prel. J. Balkūną. NCWC mašina nuvykome į muitinę pasiimti bagažo. Su daiktais į geležinkelio stotį palydėjo NCWC tarnautoja, nupirko kelionei bilietus, ir vakare mes išvažiavome į Harborą.

Garyje mudu sutiko ponios, viešėjusios Kaune 1938 metais: Katryna ir Alvyna Karvelienės ir Mary Šlenienė. Iš čia mašina leidomės į Indiana Harbor. Šis miestelis man atrodė ne mažiau skurdus, kaip Gary: namukai maži, aprūkę, daugiausia vienaaukščiai, statyti galu į gatvę. Ne geresnis ir Jokūbo namas. Tačiau viduj švaru ir gražu: salonukas ir valgomasis iškloti kilimu nuo sienos ligi sienos. Gražūs, kad ir apdėvėti, baldai. Viskas čia visur tikrai švaru, gražu ir patogu. Panašių įrengimų man neteko matyti net Vokietijoje.

O Harboro miestelis juo toliau, juo labiau man atrodė nešvarus ir apleistas. Harboras iš tiesų fabrikų, taigi ir darbininkų miestelis, prisišliejęs pietvakariniame Michigano ežero krante. Ežero pakrantė apstatyta fabrikų pastatais. Iš tų visų įmonių visą laiką smilksta dūmai, maišyti su chemikalais. O dūmai, rodos, prasiskverbia ir pro namų sienas. Tačiau žmogus prie visko pripranta. Uždarbiai čia geri, ir darbininkai plūsta iš visos šalies, ypač iš pietinių valstybių, kaip antai: Kubos, Meksikos, Puerto Rico, neretai net slapta peržengdami sieną. Lietuvių priskaitoma apie 700 šeimų, senųjų ateivių apie 300 šeimų, po šio karo atvykusių apie 400.

Karvelio namuose buvo mums pasiūlyta jaustis kaip namuose. Katryna buvo labai maloni. Steponas buvo atvežęs iš Vokietijos dovanėlių: juvelyrinių dirbinių ir rankdarbių, nes jis manė, kad Amerikoje tatai labai vertinama. Aš buvau numezgusi Katrynai trumpines dvigijes dviejų spalvų pirštines. Katrynai buvo įteikti vertingiausi Stepono atvežtieji rankdarbiai ir juvelyriniai dalykėliai. Jos rūpesčio dėka juk mudu vieni pirmųjų galėjome atvykti į šią šalį. Kiti dalykėliai buvo išdalyti kitiems Stepono giminaičiams ir jaunų dienų draugams.

Ir mudu gavome dovanų iš giminių.

Pirmosiomis dienomis Katryna pavežiojo mudu po apylinkes. Buvome nuvykę ir į Čikagą keletą kartų. Kur lankėmės, namai, kaip ir Harbore, buvo maži ir visur galu į gatvę. Mūsų lankytieji senieji ateiviai visi neblogai kalbėjo lietuviškai, tačiau margindami kalbą sudarkytais angliškais žodžiais.

(Bus daugiau)

PRIEŠTARAVIMŲ ŽENKLAS

„Jis bus prieštaravimų ženklas"
(Luko 2, 34)

Mūsų Išganytojas, Jėzus Kristus, amžinojo Dievo sūnus, vadinamas Dievo Žodžiu, antrasis švč. Trejybės asmuo, įsikūnijo ir atėjo į Dievo parinktos tautos tarpą. Bet tautos vadai, jos mokytojai ir kunigai nelinko priimti Išganytojo, nes atėjo ne pagal susidarytąjį įvaizdį, ne kaip politinis tautos gelbėtojas iš Romos vergijos ar nuostabus kariuomenės vadas. Visu savo nuolankumu, visų žmonių meile, pasiaukojimu, neįprastu gailestingumo mokslu, išmintimi ir galia kėlė nuostabą, žavėjo klausytojus, gydė visokeriausias ligas vienu žodžiu, net kelis mirusius prikėlė iš mirusių, pasidarydamas savo dieviško mokslu, doru šventu gyvenimu išrinktosios Dievo tautos šviesuolių kaltintoju. Jis šaukė į atgailą ir Dievo bei artimo meilę. Ir didelė tautos dalis, ypač šviesuomenė, jam prieštaravo. V. Jėzus tapo prieštaravimų ženklu.

Atvira širdimi priėmė V. Jėzaus mokslą būrelis žmonių. Iš jų sudarė jis kuriamosios Bažnyčios užuomazgą: parinko vadovus, juos dieviškomis galiomis, įgaliojimais apdovanojęs, pasiuntė skelbt džiaugsmingos naujienos visiems žmonėms: Dievas yra visų mūsų tėvas, jis skyrė mus visus amžinam gyvenimui laimėje, kad kiekvienas, kuris norės, galės patekti į dangų.

Nuo tų laikų prabėgo 1968 metai. Nuo Bažnyčios pradžios apie 30 metų mažiau. Kristaus mokslą priėmė daug milijonų žmonių. Iš Romos, kur Kristaus vardu valdė Bažnyčią šv. Petras apaštalas, kunigai ir vyskupai misijonieriai Europoje apaštalavo. Pas lietuvių giminaičius skalvius, į Rusnos miesto karalystę, 1008 metais atvyko vyskupas Brunonas, mums pažįstamas Bonifaco vardu, skelbti Kristaus ir jo dieviškojo mokslo. Atvyko ne vienas. Su juo kartu buvo penki kunigai ir trylika pagelbininkų vyrų. Rusnos karaliui Netimerui reikalaujant, turėjo pereiti „ugnies bandymą", kad tuomi įrodytų, jog tiesą skelbia. Stebuklui įvykus, priėmė krikštą karalius, jo patarėjai, palydovai ir didelis būrys žmonių. Karalius Netimeras patvarkė, kad jo sūnus užimtų karaliaus sostą, o pats norėjo vykti kartu su vyskupu Bonifacu apaštalauti. Tai labai nepatiko Netimero broliui. Radęs progą, kai Netimeras buvo pasišalinęs iš Rusnos, 1009 m. vasario 14 d. suėmė šv. Bonifacą ir liepė nukirsti jam galvą. Tais laikais gyvenęs rašytojas šv. Petras Damijonas (989-1072) liudija, jog, nukirtus galvą Bonifacui, apako kunigaikštis ir pastiro, kaip stabo ištikti, visi žudikai. Tokioj padėtyje suradęs juos kar. Netimeras. Jis kartu su įtikėjusių būriu ilgai ir karštai meldęsis. Pamažu grįžę jausmai nukentėjusiems, jie pripažinę Kristaus galybę, priėmę krikštą. O toje vietoje kiek vėliau buvo pastatyta bažnyčia.

Iš naujų krikščionių viena turtingesnė šeima nusikėlė Lenkijon, pirko vietovę, kur gimė ir augo būsimasis vyskupas šv. Stanislovas Scepanovius, kankinys, žuvęs prie altoriaus nuo karaliaus Boleslovo II kardo 1079 m. gegužės 8 d.

Atrodo, kad apie 1009 metus panemunėmis jau buvo garbinamas tikrasis visatos Kūrėjas, V. Dievas.

Kun. K. A. Matulaitis, MIC

PROF. Ig. KONČIAUS DARBAI

Sekmadieniniame Waterburio (Conn.) dienraščio The Republican priede ištisi keturi puslapiai buvo paskirti iliustruotam straipsniui apie prof. Igną Končių ir jo medžio drožinius. Nuotraukose parodyti penki prof. Končiaus kūriniai (vienam iš jų paskirtas visas priedo pirmasis puslapis), o straipsnyje papasakoti tų kūrinių autoriaus ryškieji biografijos bruožai, susieti ir su Lietuvos šio šimtmečio svarbiausiais istorijos posūkiais. (E)

PASKUTINIS DIDIS KANTORIUS

„The Times" sausio 14 d. išsispausdino straipsnį apie kantorių D. Kusevitskį.

„David Kusevitsky", rašoma straipsnyje, „yra vienas paskutinių didžiųjų kantorių iš tų išteklių, kurie dabar išseko, sunaikinus Lietuvos ir Lenkijos žydus".

Pasirodo, tas kantorius, nuolat gyvenąs JAV ir retkarčiais atvažiuojąs pagiedoti Britanijos sinagogose, yra užaugęs Vilniuje.

PASAULIS APLINK MUS

SATURDAY EVENING POST

Iš tolo žiūrint į reikalus, beprotiška gali atrodyti, kad mažytį skaitytojų būrelį teturįs „Europos Lietuvis" metai iš metų dar vis gyvas, o amerikiečių garsusis „Saturday Evening Post", išgyvenęs 147 metus, vasario 8 d. išleidžia paskutinį numerį ir tada jau sako sudie. Mes labai džiaugtumės, jei turėtume bent tūkstantį prenumeratorių daugiau, tai, sakome, laikraštis galėtų padidėti ir pagerėti. „Saturday Evening Post" turi tris su puse milijonus prenumeratorių ir pačius geriausius bendradarbius. Kiek anksčiau jis turėjo apie 7 milijonus prenumeratorių, bet tyčia numušė tą skaičių per pusę, tikėdamasis patraukti daugiau skelbimų, kai skaitytojai bus maždaug vieno lygio, ir išbristi iš piniginių sunkumų. Naujai paskirtasis leidyklos vadovas dar pasiskolino penketą milijonų dolerių skoloms aptvarkyti, bet laikraštis vis tiek duoda didžiulius nuostolius, ir nebėra išeities.

Tas laikraštis didelis, ir jame visko yra pasiskaityti. Jame būdavo labai plačiai ir gerai informuojama apie bėgamuosius JAV ir pasaulio įvykius ir spausdinama geriausių rašytojų darbų. Amerikiečiai mėgo tą laikraštį gal taip, kaip savo metu Lietuvos kaimas Antano Bružo leistąjį „Mūsų Rytojų" su K. Binkio-Alijošiaus eiliuotais feljetonais ir poemomis. Paskutiniaisiais metais juk „Saturday Evening Post" yra bendradarbiavę — savo darbus spausdinę tokie garsūs rašytojai kaip Arthuras Milleris, Johnas O'Hara, Saulius Bellowas, Grahamas Greenas. Per to laikraščio puslapius yra buvę praleisti darbai tokių garsenybių, kaip Fenimoras Cooperis ir Allanas Poe, Jackas Londonas ir Rudyardas Kiplingas, Thomas Wolfas, Conanas Doylis ir Johnas Galswortys. Jo skiltyse buvo spausdinami straipsniai prezidentų Trumano, Eisenhowerio, Kennedžio, Johnsono.

Aišku, laikraštis turi didelių išlaidų. Binkis „Mūsų Rytojui" nebūtų rašęs už dyką. Tos visokiausios garsenybės nerašė už dyką ir „Saturday Evening Post" — jie gaudavo gerą honorarą. O didieji laikraščiai vienas po kito miršta dėl to, kad nebegauna skelbimų. Tie laikraščiai jokiu būdu negali išsiversti iš prenumeratos. O skelbimus dabar patraukia televizija, kur yra masinis žiūrovas.

FANTAZIJA IR TIKROVĖ

Prieš 30 metų artistas Orsonas Welles buvo paruošęs radijo vaidinimą pagal rašytojo Wellso veikalą „Pasaulių karas", kuriame vaizduojama, kaip žemę užima iš kitų pasaulių atskridusios būtybės. Tas vaidinimas išgąsdino ir tiesiog sukrėtė JAV gyventojus, kurie galvojo, kad iš tiesų taip ir atsitiko.

Panašų įspūdį sudarė dabar vaidinimas, kurį rodė Vakarų Vokietijos televizija. Jį matė, kaip rašoma laikraščiuose, apie 13 mil. žiūrovų abiejose Vokietijose. Vaidinime buvo rodomos pasėkos klaidos, kurią padarė Rytų Vokietijos kartografas. Bevedžiodamas sienas, jis netyčia vieną Rytų Vokietijos kaimą perkėlė į Vakarų Vokietijos pusę. Atsikėlę rytą to kaimo gyventojai, žiūri — sienos tvora jau nukelta tolyn į rytus, kur liko jų draugai ir pažįstami. Baisybė žioplių privažiavusi. Biznieriai skuba su savo prekėmis. Bet gyventojai vis tiek negali atsigauti — toks jiems svetimas atrodo tas pasaulis, kurio bent dalis jų jau 20 metų ilgėjosi. Per tą laiką jie susigyveno su Ulbrichto režimu ir jo sąlygomis.

Žinoma, savo ruožtu dėl to kaimo sujunda ir politikai. Vakarų Vokietijos vyriausybė susirūpinusi, kad kaimiečiai nepradėtų draskyti kolchozo ir dalytis jo žemių. Kadangi Vokietija priklauso Europos Bendruomenei arba Bendrajai Rinkai, tai jos žemės ūkis savo gaminiais gali varžytis su kitais tai Bendruomenei priklausančiais kraštais tik tuomet, kai viskas paremta didelių ūkių sistema. Smulkieji ūkiai negali atlaikyti varžybų. Jei kolchozas būtų draskomas, tai reikštų nukrypimą nuo krašto politikos.

Be to, žmonės, įpratinti nesibūriuoti, pradeda vaikščioti jau po du ir po tris, dairydamiesi į kiton pusėn perkeltąją spygliuotų vielų užtvarą.

Reikalas baigiasi „laimingai" — kaimas grįžta Rytų Vokietijon. Bet tokie pasikeitimai, kaip matyti, gali sukelti nemaža rūpesčių.

NORAS GRĮŽTI

Sėdime mes svetur, apsirūpinę darbais ir namais, ir kartais stebimės, kad mūsų veikla vis dėlto susilaukia atgarsį Lietuvoje. Rodos, esame jau pakankamai aptukę, o vis dėlto... Tiesioginės grėsmės mes negalime sudaryti niekam, gyvendami už tūkstančių kilometrų nuo savo krašto.

Visiškai kita padėtis yra su Palestinos arabais, kurie turėjo pasitraukti iš tų žemių, kur dabar yra įsikūręs Izraelis. Dalis tų pabėgėlių padoriai įsikūrė kaimyniniuose arabų kraštuose ar emigravo į JAV ir kitas turtingas valstybes. O dalis, kaip prieš 20 metų apsigyveno Jordane, Sirijoje, Libano ar Egipto žemėse įkurtuose lageriuose, taip ir tebegyvena tuo laikinumu. Dėl to, tur būt, suprantamas ir jų pyktis juos išstūmusiam Izraeliui.

To pykčio jie ir neslepia, nors jis reiškia neramumus Vid. Rytuose. Pavyzdžiui, 1948 m. pabėgusi į Jordaną Masaud sako: „Mes iki šiol tebesame pabėgėlių stovykloje. Čia mes gyvename palapinėje, visą laiką laukdami — lauk eilėje maisto, lauk, kada išgirsi, kad galima grįžti". Arba senis Našašas: „Mūsų šeima turėjo gabalą žemės, ir mes dirbome, kaip ir visi. 1948 m. pasitraukėme be nieko, tik su tiek, ką buvome apsivilkę. Mes buvome neturtingi Palestinoje ir esame neturtingi dabar, ir čia nėra didelio skirtumo. Bet mums buvo padaryta didžiausia neteisybė. Aš noriu grįžti į Palestiną, nes tai yra mano kraštas. Viskas taip paprasta — tai priklauso man. Kaip gi kas nors gali tai pavogti iš manęs ir sakyti, kad aš negaliu grįžti? Tai priklauso man. Argi kas nors dar nesupranta to?"

S. Baltaragis

NAUJAS PAŠTŲ VIRŠININKAS

Vietoj neseniai mirusio N. Bielianino pašto, telefono ir telegrafo įstaigom Lietuvoj tvarkyti paskirtas Kostas Onaitis. Pirmą kartą per daugiau kaip 20 metų tos srities administracijos oficialaus viršininko vietoje atsirado asmuo lietuviška pavarde. Pati administracijos šaka ir toliau lieka „sąjunginė-respublikinė ministerija", tai yra, maskvinės ryšių ministerijos skyrius Vilniuje. K. Onaitis dabar toks pat tos maskvinės ministerijos priklausomas vietininkas Vilniuje, koks buvo ir Bielianinas. Lietuvoje ir toliau lieka rusiški pašto ženklai, rusiški-lietuviški arba vien rusiški įrašai paštų antspauduose, valdžios spausdinami vokai su „svietą juokinančiais" įrašais — „kuda" ir „komu". daugybė lietuviškai nekalbančių pašto tarnautojų ir vis dar dažnai pasitaikančių visiškai keistų reikalavimų ant užsienin siunčiamų siuntinių ar registruotų laiškų adresus „perslebizuot" rusiškom raidėm...

Naujas paštų viršininkas, nors ir ministru tituluojamas, yra iškeltas iš visiškos nežinios. Bolševikinė „demokratija" neranda reikalo pasakyti žmonėms, kas tokie yra tie, kurie patenka į aukštas valdžios vietas. Apie naują paštų tvarkytoją Lietuvoj pranešta tik plikutėlė jo pavardė — Onaitis, kuri nepriklausantiems į „valdančiųjų klubą" tėra pirmą kartą viešumoj pasirodžiusi nežinomybė. (E)

ATRADIMAI ŠIUKŠLYNE

Varšuvos archeologai ėmė kasinėti senovinę šiukšlių duobę, kurioje sukrautas 30 m storio šiukšlių sluoksnis. Ta duobė pasirodė besanti neįkainuojama vertybė senosios Varšuvos gyvenimui pažinti. Tyrinėjimai buvo daromi šulinių-zondų metodu. Pasiektas 17 m gylis ir jau ištirti XVIII ir XVII a. sluoksniai. Šalia turtingos keramikos kolekcijos buvo aptikta pypkių kolekcija, didžiulė krosnių koklių įvairovė, instrumentų, avalynės, drabužių, pakinktų ir rakandų liekanos. (M. G.)

PENSIJOS BRITANIJOJE

Britanijos vyriausybė sausio 28 d. skelbia pasiūlymą, kaip ateityje turėtų būti tvarkomas pensijų reikalas. Dar prieš pasibaigiant dabar veikiančio parlamento laikui tą pasiūlymą ruošiamasi paversti įstatymu. Tas naujasis įstatymas numatomas pradėti vykdyti 1972 m. Apie tą laiką ir dar kiek metų visas įstatymas negalės būti taikomas tiems, kurie eis į pensiją prieš 1992 metus, nes jie dar nebus mokėję visų tų įnašų, kuriuos numatys įstatymas. Kadangi naujasis įstatymas numato ne tik kitokias draudimo įnašų normas, bet ir didesnes pensijas, tai jis šiokių tokių laimėjimų ateityje ir prieš 1992 m. sulaukusiems pensijos amžiaus.

Dabar pagrindinė pensija yra 4 sv. 10 šil. Naujasis įstatymas numato pensiją pagal atlyginimo didumą. Pavyzdžiui, 11 sv. atlyginimo gavusiam pensiją ruošiamasi apskaičiuoti taip: 60 procentų to vidutinio atlyginimo ir dar 25 procentai nuo likusios atlyginimo dalies. Didelius atlyginimus gaunantiems pensijos bus kitaip apskaičiuojamos.

Padidės ir draudimo įnašai, bet tik tiems, kurie gauna didelius atlyginimus. Gali būti, kad iš labai mažus atlyginimus gaunančiųjų įnašai net nebus imami, bet tai galutinai paaiškės tik įstatymą svarstant ir priimant.

Kol kas tam įstatymo projektui numatytos tokios sumos:

10 svarų atlyginimo gaunantis asmuo dabar draudimo moka 17 šil. 10 penų, pagal naująjį įstatymą jis turės mokėti 13 šil. 6 p., ir jo pensija būtų 6 svarai.

15 sv. atlyginimo gaunąs draudimo moka 22 šil. 7 p., mokės 20 šil. 3, pensija 7 sv. 12 šil.

22 sv. atlyginimo gaunantis moka 25 šil. 8 p., mokės 29 šil. 8 p., pensija 9 sv. 7 šil.

25 sv. atlyginimo gaunantis moka 26 šil., mokės 33 šil. 9 p., pensija 10 sv. 2 šil.

30 sv. atlyginimo gaunantis moka 26 šil. 5 p., mokės 40 šil. 6 p., pensija 11 sv. 7 šil.

33 sv. atlyg. gaunantis moka 26 šil. 5 p., mokės 43 šil. 9 p., pensija 12 sv. 2 šil.

40 sv. atlyginimo — moka 26 šil. 5 p., mokės 54 šil., pensija 12 sv. 2 šil.

60 sv. atlyginimo — moka 26 šil. 5 p., mokės 81 šil., pensija 12 sv. 2 šil.

80 sv. atlyginimo — moka 26 šil. 5 p., mokės 108 šil., pensija 12 sv. 2 šil.

Be kita ko, brangstant pragyvenimui, atitinkamai bus didinama ir pensija.

Kol tas pasiūlymas bus paverstas įstatymo projektu, vyriausybei dar teks išsiaiškinti nemaža dalykų. Tarp tokių stambesnių dar neaiškių dalykų yra privačios pensijos.

Skaitytojų laiškai

PATIKSLINIMAS

D. Dainutis E. Liet. Nr. 3 rašo, kad Manchesterio klubo valdyba parėmė visas organizacijas, kurios ruošė iškilmes klube. Ir taip, ir ne. Iš tikrųjų klubo valdyba davė rengėjams pinigų, kad jie turėtų už ką pasivaišinti patys ir pavaišinti savo svečius. Rengėjai turėjo svečius vaišinti klube ir pirkti gėrimus klube. Taigi klubo valdyba viena ranka davė, o kita vėl atsiėmė, tik jau su pelnu. Bet kažin, ar tai yra kultūrinės veiklos rėmimas? Labai gaila, kad klubo valdyba patį jubiliejinių metų didžiausią parengimą ir reikalavusį daugiausia darbo ir pasiaukojimo galėjo paremt tik iš likusio pelno.

Bet man visai nesvarbu, kas apmokės K. Steponavičiaus padarytąsias parodos rengimo išlaidas. Svarbu, kad jos būtų apmokėtos, nes kitaip mes patys užkirsime kelią jo kitiems dideliems užsimojimams.

Visai sutinku su Dainučiu, kad jei mes patys negalime apmokėti padarytųjų parodos rengimo išlaidų, tai šaukime koordinacinio komiteto posėdį-susirinkimą ir prašykime paramos. Tada, manau, tikrai galėsime apmokėti rengimo išlaidų sąskaitą, nes į komitetą, be Manchesterio lietuvių organizacijų, dar įeina Rochdalės DBLS, Boltono DBLS, Leigh DBLS ir Bradfordo lietuvių organizacijos.

A. Dėdelė

SEKMADIENIO RIMTIES REIKALU

Gerb. Redaktoriau,

Skaičiau Europos Lietuvyje Nr. 3 A. Sipavičiaus jums rašytą laišką, kuriame jis sako, kad jo oponentui R. E. Maziliauskui užkliūva ir šio laikraščio skyrelis Sekmadienio Rimčiai. Prisipažinsiu, kad ir man tas skyrius nepatinka. Nepatinka dėl to, kad ten rašoma tik apie dangiškus reikalus ir visai nekreipiama dėmesio į tai, kas dedasi čia pas mus, žemėje. O čia yra labai daug svarstytinų ir taisytinų reikalų.

Labai neseniai šio laikraščio skiltyje Katalikas rašė, kad yra žmonių, kurie visai nustojo lankyti bažnyčią, yra vietų, kur tėvai viešai skundžiasi, kad yra lietuvių išlaikomas kunigas lietuvis, kad auga vaikai ir niekas jų nemoko katekizmo ir nerengia prie pirmosios komunijos gimtąja kalba. Yra ir daugiau tiesiog šaukiančių reikalų. Ir niekas, net ir Romos lietuviai prelatai, kuriems pavesta bažnytiniai lietuvių reikalai tvarkyti, iki šiol, atrodo, nekreipė tinkamo dėmesio.

Mano supratimu, šis skyrelis turėtų būti gyvenimiškas, kaip ir Laiškai Lietuviams. Tik tada jis butų naudingas ir pateisintų vietą šio laikraščio skiltyse.

Skaitytojas

KAI NETURI VAIKŲ

Dirbant su radioaktyviomis medžiagomis, reikia būti atsargiems. Bet ką daryti, kai laboratorija neturi gerų apsaugos priemonių? Žinoma, galima dirbti tik su guminėmis pirštinėmis, kaip darė vokiečių chemikas Otas Henigmitas (1878-1945) ir jo asistentas.

Kai Henigmitui priminė, kad darbas tokiomis sąlygomis gresia sveikatai, o pirmiausia — lytinėms liaukoms, mokslininkas atkirto:

— Ką jau, aš ir taip neturiu vaikų, o asistentui užteks tų, kuriuos turi.

KUKLUMAS

Berlyno gamtininkas Christianas Gotfridas Ehrenbergas (1795-1876) dalyvavo didelėse universiteto iškilmėse. Visi profesoriai buvo apsivilkę šventiškais kostiumais, krūtines apsisagstę ordinais, tik Ehrenbergas — nė vieno.

Kodėl tamsta neprisisegei ordinų? — klausia kolega. — Juk tamstai jų netrūksta.

— O-o, iš tikrųjų, netgi turiu juos su savim! —atsakė Ehrenbergas, išsitraukė saują ordinų, jų tarpe ir aukščiausią — Pour le Meritė, ir pradėjo nevikriai segioti prie krūtinės. (m. g.)

Seriją paruošė *E. Ilinis*

ŽVALGYBOS VORATINKLIUOSE

(3)

VOKIEČIŲ ŽVALGYBOS KŪRĖJAS

1848 m. Vokietija gyveno pilietinio nepasitenkinimo ir liberalinio maištavimo nuotaikomis. Studentija ir miestietija nebuvo patenkintos valdžia, ir Prūsijos policija uoliai sekė neramiųjų gyventojų nuotaikas. Vienu uoliausiųjų policijos slaptųjų agentų Berlyne tais metais buvo jaunas advokatas Wilhelmas Stieberis. Iš išsilikusių duomenų Stieberis nedaro labai simpatiško įspūdžio — jis iš tiesų buvo ne ideologinis agentas, bet vien tiktai savo asmeninio gėrio siekiantis karjeristas. Sakykime, Stieberis be jokių skrupulų policijai pranešė ir apie savo žmonos dėdės politinę veiklą...

Stieberio uolumas atnešė vaisius — 1850 m. jis jau buvo Berlyno politinės policijos komisaru. Jis, tur būt, aplamai yra pirmasis žvalgybininkas, savo veiklą nukreipęs prieš reiškinį, kuris vėliau ir vis dar sudaro daug rūpesčių daugelio valstybių žvalgybinėms organizacijoms. W. Stieberis savo veiklą nukreipė prieš tuomet Londone gyvenusį Karlą Marksą ir jo tik ką įkurtąjį komunistinį judėjimą, kuris 19 a. viduryje buvo bene stipriausias Vokietijoje.

Stieberis kreipėsi į Scotland Yardą, prašydamas talkos sekti Marksą ir jo bendraminčius Londone. Tačiau Viktorijos laikų Anglija neįžiūrėjo jokios grėsmės Markso veikloje, kuris pagaliau visą laiką sėdėdavo Britų muziejaus bibliotekoje ir skaitydavo. Tada Stieberis apsigyveno Paryžiuje ir įsijungė į, palyginti, gausų vokiečių politinių emigrantų būrį. Po kurio laiko svarbiausieji vokiečių socialistų veikėjai buvo suimti...

Kai 1858 m. Prūsijos karalium tapo Wilhelmas I, Stieberis iš politinės policijos buvo pašalintas. Tačiau jis jau buvo žinomas, kaip gabus žvalgybininkas, ir caro Rusijos vyriausybė jam davė darbą Petrapilyje suorganizuoti Ochranos užsienio žvalgybos skyrių. Jis tą uždavinį atliko, tuo pačiu Rusijoje sukūrė savo **asmeninių** agentų tinklą, tačiau, kaip ir daugelis profesionalų žvalgybininkų tokiais atvejais, jis nenustojo bendradarbiauti nė su Prūsijos įstaigomis.

Kai prūsų kancleris Bismarkas ruošėsi karui prieš Austriją, jis Stieberį išsiuntė išžvalgyti austrų karinį pasiruošimą. Stieberis, persirengęs „kromelninku", išvažinėjo visą Austriją, ir vokiečių generalinis štabas netrukus buvo puikiai informuotas apie austrų kariuomenės įgulas ir jų pajėgumą. Bismarkas 1866 m. Austriją nugalėjo per 45 dienas...

Bismarkas karo metu Stieberiui pavedė suorganizuoti žvalgybos organizaciją, ką jis vokišku kruopštumu įvykdė. Ta organizacija laikytina moderniosios vokiečių žvalgybos pradininke, vadinas, ne kas kitas, kaip Wilhelmas Stieberis, yra tokių žinomų vokiečių žvalgybos viršininkų, kaip admirolas Canaris Antrojo pasaulinio karo metu ir Gehlenas pokarėje, pirmtaku.

„DAS GRUENE HAUS"

Už žvalgybinius nuopelnus W. Stieberis Prūsijos karaliaus buvo apdovanotas ir pakeltas į valstybės tarėjus. Jis ilgainiui pasidarė vienas iš įtakingiausių Bismarko patarėjų. Bismarkas jau ruošėsi karui prieš Prancūziją, ir jam buvo svarbu sukiršinti prancūzus su Rusija. Stieberis surado išeitį.

Jis per savo agentus sužinojo, kad rusų teroristai ruošiasi atentatui prieš carą Aleksandrą II jo viešnagės Paryžiuje metu. Normaliai Stieberis būtų turėjęs apie tai prancūzams bematant pranešti, bet jis prancūzus įspėjo pačiu paskutiniuoju momentu. Prancūzų pareigūnus apėmė panika. Jie įspėjo carą ir jo palydovus ir pradėjo suiminėjimus. Išsigando ir caras ir pareikalavo suimtuosius teroristus nubausti mirties bausme. Prancūzai to padaryti negalėjo, nes suimtieji nebuvo jokio nusikaltimo padarę. Caras užpyko ir užsigavęs grįžo namo. Tokiu būdu Stieberis gudriai suintrigavo prancūzų-rusų santykių paaštrėjimą, ir Prūsija galėjo leistis į karą prieš Prancūziją be baimės, kad į susirėmimą įsikiš Rusija.

Prasidėjus 1870 m. Prūsijos karui prieš Prancūziją, Stieberiui iš priešo užnugario pranešinėjo net 40.000 agentų. Tai beveik neįtikėtinas skaičius, tačiau Elzaso ir Lotaringijos provincijos tais laikais dar buvo, palyginti, vokiškų nuotaikų, ir agentus užverbuoti nebuvo taip sunku. Karą, kaip žinome, prancūzai pralaimėjo, ir Prancūzijos atstovas Jules Favre atvyko pas Bismarką tartis dėl taikos sąlygų. Bismarkas labai džentelmeniškai priėmė nugalėtojo priešo atstovą, net paskyrė tris tarnus jam patarnauti. J. Favrio asmens tarnu buvo Stieberis, kuris kiekvieną dieną peržiūrėdavo savo „pono" raštus ir jų nuorašus bematant pristatydavo Bismarkui. Aišku, kad derybų eiga Bismarkui nesudarė didesnių sunkumų.

Kai vokiečių okupacinė kariuomenė iš Prancūzijos pasitraukė, Stieberis ten paliko didžiulį savo agentų tinklą. Nemažesnį agentų tinklą jis sukūrė ir pačioje Vokietijoje, kurioje toli gražu ne visi piliečiai buvo laimingi dėl Prūsijos iškilimo. Berlyne Stieberis įsteigė pagarsėjusius viešuosius namus, vadinamus „Das gruene Haus" („Žalieji namai"), kuriuose „poilsiaudavo" įtakingi ir svarbūs užsieniečiai ir vokiečiai. „Bepoilsiaudami" įtakingieji dažnai išsiplepėdavo, o Stieberis apie tai bematant žinodavo... Įdomu, kad Antrojo pasaulinio karo metu visiškai tokią pačią šnipinėjimo priemonę Berlyne įsteigė ir SS Saugumo tarnybos viršininkas — tolimas Stieberio įpėdinis Heydrichas. Tiesa, Heydricho užeiga vadinosi „Salon Kitty"...

Kai Stieberis 1882 m. mirė, jo laidotuvėse dalyvavo pats Bismarkas ir daug Berlyno aukštuomenės atstovų...

(Bus daugiau)

Oro paštas

Biblijoje minimasis Nojaus išleistas balandis grįžo su alyvų šakele snape, atnešdamas linksmą žinią, kad visuotinis tvanas baigiasi.

Graikijoje balandžių tarnyba buvo žinoma jau 330 m. prieš Kristų. Plačiai jais naudojosi romėnai, o taip pat Azijos ir Afrikos valstybių valdovai. XVI amž. olandų jūrininkai atvežė paštinių balandžių iš Egipto, ir nuo to laiko jie Europoje labai prigijo.

Nepaprastai svarbų uždavinį balandžiai atliko 1870-1871 m. prancūzų-vokiečių karo metu, kada Paryžius, vokiečių visai apsuptas, galėjo susisiekti su laisvu kraštu ir vyriausybe tik balandžiais ir balionais. Iš Paryžiaus buvo leidžiami balionai (iš viso 64), o į Paryžių per tą laiką buvo paleista apie 300 balandžių su laiškais. Deja, tik 70 jų pasiekė tikslą (kiti buvo vokiečių nušauti), tačiau jie atnešė apie 115.000 pranešimų.

Net išradus telegrafo ir telefono aparatus, balandžių paštas dar vis buvo naudojamas. Štai ir I-jo Pasaulinio karo metu beveik visų kariaujančių valstybių kariuomenės turėjo gerai sutvarkytas pašt. balandžių tarnybas.

Be abejo, balandžių aptarnaujamasis oro paštas buvo dar netobulas ir plačiosioms gyventojų masėms visai neprieinamas.

Tikroji oro pašto gadynė prasidėjo tada, kai patsai žmogus sugebėjo pakilti į erdves ir savo valdomais aparatais-lėktuvais lėkti bet kuria kryptimi.

Amerikoje ir Anglijoje pastovios oro pašto linijos, lėktuvų aptarnaujamos, buvo įvestos 1911 metais.

Patį pirmąjį oficialų oro pašto ženklą išleido Jungtinės Amerikos Valstybės 1918 metais. Ypač brangus yra trečiasis tos serijos ženklas — 24 c. su apverstu lėktuvu. Tiesa, Vokietijoj jau 1912 m. buvo išleisti neoficialūs oro pašto, teisingiau skridimo ženklai, kurie buvo klijuojami greta normalių pašto ženklų ant tų laiškų, kurie buvo gabenami ta oro linija. Tikrieji Vokietijos oro pašto ženklai pasirodė 1919 m.

Netrukus kaip iš ožio rago pabiro daugybė įvairiausių oro pašto ženklų, kuriuos beveik visos valstybės tiesiog lenktyniaudamos pradėjo be atodairos leisti. Žinoma, tuoj atsirado daugybė mėgėjų, kurie pradėjo rinkti vien tik oro pašto ženklus. Išbujojo nauja filatelijos šaka ir naujas biznis. Daugelis mažų valstybių ir valstybėlių, kurios net savo aviacijos neturi, leidžia oro pašto ženklus ir tokiu būdu stengiasi savo pašlijusius biudžetus subalansuoti.

Kad be oro pašto ženklų galima apseiti, rodo ir tas faktas, kad, pvz., tokia Anglija nė vieno oro pašto ženklo nėra išleidusi! Vakarų Vokietija taip pat neišleidžia jokio oro pašto ženklo. (V. Lesniauskas, „Lietuva", Nr. 8/125)

Europos lietuvių kronika

LONDONAS

NEPRIKLAUSOMYBĖS ŠVENTĖS MINĖJIMAS

Rengiamas vasario 15 d. Sporto ir Socialinio Klubo salėje.

Pamaldos bus vasario 16 d., sekmadienį, Lietuvių bažnyčioje.

BLYNŲ BALIUS

Tradicinis Moterų Šv. Onos Draugijos blynų balius rengiamas vasario 8 d. Sporto ir Socialiniame klube

GERIAUSI DAINAVOS METAI

Londono Lietuvių Moterų „Dainavos" Sambūris per 1968 metus turėjo iš viso 282 sv. 8 šil. pajamų, kurias sudarė 1967 m. likutis 68 sv. 18 šil., pavasario baliaus grynas pelnas 29 sv. 18 šil., rudens baliaus grynas pelnas 63 sv. 15 šil., kalėdinio bazaro grynas pelnas 63 sv. 7 šil., „European Aid for Refugees" komiteto auka per pirmininkę E. Russell 50 sv., P. Varkalos auka 5 sv. ir Jankaičių auka 1 sv. 10 šil.

Išleista per tuos metus: pašalpoms pensininkams ir ligoniams Lietuvių Sodyboje 45 sv., pašalpoms kitur gyvenantiems pensininkams ir ligoniams 46 sv. 8 šil., pašalpai našlaičiams 20 sv., pašalpai kaliniams 5 sv. 8 šil., spaudai ligoniams užsakyti 2 sv. 18 šil., B. K. Balučio paminklo fondui 10 sv. 10 šil., mišioms už mirusias Sambūrio nares 1 sv., aukos bažnyčiai ir lietuviškoms mokykloms 30 sv. 2 šil., siuntinių Seinų krašto lietuviams persiuntimo išlaidos 15 sv., kelionių, pašto ir kitos smulkios išlaidos 5 sv. Taigi išlaidų per 1968 m. turėta 181 sv. 6 šil. Liko kasoje 101 sv. 2 šil.

„Dainavos" Valdyba pati mato ir visuomenės dėmesį nori atkreipti į tą gerą ženklą, kad 1968 m. buvo patys geriausi iš visų ligšiolinių jos veiklos metų. Tų gražių vaisių buvo pasiekta dėl to, kad pasiaukojamai dirbo Sambūrio narės ir daugelis geros valios žmonių prisidėjo prie loterijos. Valdyba ypač nuoširdžią padėką reiškia E. Lūžienei, B. Brazauskui, K. Makūnui, V. Ribokui, plk. T. Vidugiriui, A. Žukauskui, V. Girėnui, Z. Jurui ir Lietuvių Sporto ir Socialiniam Klubui, taip pat mūsų mažiesiems, kurie šokiais ir muzika paįvairino mūsų bazarą, akompaniatoriui P. Paruliui, solistei J. Liustikaitei, dainavusiai pavasario baliuje, „Labdaros" atstovei iš Vokietijos Z. Glemžienei ir lietuvėms skautėms Anglijoje.

Londono Lietuvių Moterų „Dainavos" Sambūrio Valdyba tikisi, kad šiais metais irgi visi kas gali parems Sambūrio veiklą ir kad vėl metai bus tokie pat geri.

BRADFORDAS

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Vasario 22 d., 6 val., Vyties Klubo salėje rengiamas **Vasario 16 minėjimas.**

Programoje: rašytojo R. Spalio paskaita, E. Navickienė skaitys savo poezijos kūrinius, ir vietinis atžalynas rengiasi išpildyti likusią programos dalį.

Kviečiame minėjime visus dalyvauti.

Vyties Klubo Valdyba

KLUBO SUSIRINKIMAS

Vasario 9 d., 3 val., klubo salėje šaukiamas Bradfordo Lietuvių Vyties klubo metinis

SUSIRINKIMAS.

Dienotvarkėje numatyta: valdybos ir revizijos komisijos pranešimai, valdybos ir revizijos komisijos rinkimai ir einamieji reikalai.

Jei 3 val. nesusirinks reikiamas narių skaičius, tai susirinkimas įvyks 4 val. ir bus teisėtas, nežiūrint tai, kiek tame susirinkime narių dalyvaus.

Vyties Klubo Valdyba

MANCHESTERIS

NEPRIKLAUSOMYBĖS MINĖJIMAS

DBLS Manchesterio skyriaus valdyba vasario 15 d., šeštadienį, Cheetham Town Hall rengia

Nepriklausomybės šventės minėjimą.

Minėjime paskaitą skaitys svečias iš Coventrio J. Johnstonas. Meninę dalį išpildys solistė Vanda Galbuogytė iš Bradfordo ir DBLS Manchesterio Jaunimo skyrius. Po programos bus šokiai. Veiks puikus bufetas. Todėl Manchesterio ir apylinkių lietuvius su draugais ir svečius iš tolimesnių kolonijų kviečiame ko gausiau dalyvauti. Salė yra puiki ir erdvi, vietos bus visiems. Be to, paskaitininkui bus maloniau kalbėti, solistei dainuoti, o jaunimui šokti tautinius šokius, kada priešais netuščios kėdės.

Salė iš Cannon Street mieste pasiekiama autobusais Nr. Nr. 60, 62, 59, 81 (važiuoti už šešis penus ligi Derby St.). Minėjimo pradžia 6 val.

Skyriaus Valdyba

UŽGAVĖNIŲ VAKARAS

Manchesterio Lietuvių Socialinio Klubo Valdyba vasario 8 d., šeštadienį, savo patalpose rengia **Užgavėnių vakarą.**

Visi atsilankiusieji bus pavaišinti blynais. Bus šokiai, kuriems gros gera kapela.

Kviečiame visus iš arti ir toli dalyvauti šiame tradiciniame vakare.

Klubo Valdyba

Pagerbkime tuos, kurie gyveno ir mirė Dievui ir Tėvynei.

LIETUVOS KANKINIŲ KOPLYČIA

Šv. Petro bazilikoje Romoje laukia kiekvieno lietuvio atsiliepiant savo auka. Laiko jau nedaug.

Atsiliepkite adresu:

Lithuanian Martyrs' Chapel Fund
2701, W. 68th St., Chicago, Ill. 60629.

MIRĖ ADELĖ SADŪNIENĖ

JAV mirė Adelė Sadūnienė, poetės ir vertėjos Danguolės Sadūnaitės-Sealey motina.

Sadūnai po karo ilgesnį laiką yra gyvenę Anglijoje, o paskui iš čia emigravę į JAV.

PAKVIETIMAS CHICAGON

Leono Venckaus pirmininkaujamas buvusių Anglijos lietuvių klubas Chicagoje nutarė bandyti atsikviesti Anglijoje gyvenančius lietuvių rašytojus ir savo mieste suruošti literatūros vakarą kada nors šių metų rudenį. Literatūros programa gal dar būtų papildyta muzikine.

Dabar pirm. L. Venckus aiškinasi, kas iš rašytojų ryžtųsi tokiai kelionei į Chicagą.

Jeigu būtų susitarta, jie ten nusisamdytų 600-700 vietų Jaunimo Centro salę tam vakarui.

LEIGH

VASARIO 16 d. MINĖJIMAS

Vasario 16 d. minėjimas ruošiamas vasario 15 d., šeštadienį, ukrainiečių klubo patalpose, Kirkhall Lane, Westleigh.

Bus paskaita. Šokiams gros puiki muzika, veiks baras su užkandžiais. Pradžia 6 val. p. p.

Apylinkių ir tolimesnių vietų lietuviai prašomi gausiai dalyvauti tame minėjime.

Skyriaus Valdyba

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

LEICESTER — vasario 2 d., 12 val., 72 Mere Rd. Iš vakaro ir po pamaldų parapijiečių lankymas.
WOLVERHAMPTON — vasario 9 d., 11 val., Convent of Mercy, St. John's Square. Parapijiečių lankymas iš vakaro ir po pamaldų.
RBADFORD — vasario 2 d., 12. 30 v.; metinės Šv. Mišios už a. a. Rupkų.
BRADFORD — vasario 16 d., 12. 30 v. Iškilmingos pamaldos su solo giesmėmis už Lietuvą.
ROCHDALE — vasario 23 d., 12 v.
NOTTINGHAM — vasario 2 d., 11 val., Židinyje.
ECCLES — vasario 9 d., 12.15 val.

443 PUSLAPIAI DOKUMENTŲ

... „Šiuos savo užrašus skiriu Sibire žuvusiems ir mirusiems lietuviams. Tai antkapis jų nežinomiems ar jau baigiantiems nykti kapams" — tokią dedikaciją užrašė Stefanija Rūkienė naujai išleistoje savo atsiminimų knygoje **VERGIJOS KRYŽKELIUOSE.**

Knyga 443 puslapių, ir kiekvienas puslapis liudija apie Sibiro vergijos siaubingo gyvenimo dienas.

Knygos kaina, įskaitant persiuntimą, 43 šl. 6 d.

SAVA, MIELA IR GRAŽI

MANO GIMTINĖ — tai naujai pasirodžiusi lietuviškos lengvos muzikos plokštelė. Vienoje plokštelėje visas rinkinys, net 14 atskirų dainų ir šokių:

Auksinis Ruduo, Sningant, Vilniaus Stogai, Miško Takas, Mano Gimtinė, Suk, Suk, Ratelį, Tėvynė Lietuva, Du Miestai ir kit.

Plokštelės kaina, įskaitant persiuntimą £ 2. 15. 0

Užsakoma: **Dainora, 14, Priory Rd., Kew, Surrey.**

Metinis Londono parapijos susirinkimas

Sausio 12 d. Londono Sporto ir Socialinio Klubo salėje įvyko metinis parapijos susirinkimas, kurį atidarė komiteto pirm. S. Kasparas, pakviesdamas kleboną kun. dr. K. A. Matulaitį, MIC, sukalbėti maldą.

Prezidiuman išrinkti pirmininku Petras Mašalaitis, sekretorium Zigmas Juras.

Klebonas apyskaitiniame pranešime nurodė, kad per 1968 metus netekome 14 parapijos narių. Daugumas jų buvo palaidota mūsų lietuviškose kapinėse. Po ilgesnės pertraukos buvo vienerios vestuvės —Žilinskų (jaunoji Žilinskienė yra lietuvė iš Seinų krašto, kuris dabar yra Lenkijos valdomas ir ten nelengva nuvažiuoti, o ten yra daug lietuvaičių, kurios norėtų atvažiuoti į Vakarų Europą ir D. Britanijos lietuviai viengungiai tada lengvai galėtų susirasti sau gyvenimo drauges).

Vasarinė rinkliava parapijai buvo vykdoma laiškais. Surinkta 344 sv. 4 šil. Klebonas pareiškė didelę padėką visiems, kurie taip gausiai aukojo savos bažnyčios išlaikymui. Kartu padėkojo visiems aukotojams, kurie nuolat pasirūpino aukomis, kad bažnyčioje netrūktų gėlių.

Įvairios aukos, kurios turėjo būti persiųstos Westminsterio vyskupijai, sudarė 61 sv. ir 16 šil.

Po to klebonas nurodė, kas parapijos Londone per paskutiniuosius 12 mėnesių padaryta (tie įvykiai nebeminimi čia, nes apie juos „E. L." jau buvo rašyta). Apžvelgė arkivyskupo J. Matulaičio į šventuosius bylos reikalus bei padėkos laiškų ištraukas. Kun. K. A. Matulaitis, MIC, yra vicepostuliatorius. Priminė apie savo išverstą į lietuvių kalbą kun. Juozapo Hermanovičiaus, MIC, knygą, kurią atspausdino Nidos spaustuvė Londone. Jau susirinkęs beveik pusę prenumeratorių knygai. Pasisakė, kad šiais metais nekalėdosiąs — nelankysiąs šeimų namuose, bet išsiuntinėjęs Lietuvių Bažnyčios altoriaus vaizdo nuotraukų daugiau kaip 500. Padėkojo choro vedėjui Justui Černiui ir jo choristams.

Komiteto pirm. S. Kasparas padarė pranešimą daugiau apie kultūrinius reikalus ir finansinę padėtį. Turėta trys ekskursijos — į Nottinghamą, Lietuvių Sodybą ir Clacton-on-Sea. Suruošti metiniai šokiai York Hall, į kuriuos atsilankė daugiau negu 400. Daugiausia bilietų į šiuos šokius išplatino Jonas Carey. Surengta Derbio lenktynių loterija — pelno padaryta 64 svarai. Labai daug prisidėjo prie šios loterijos pasisekimo mūsų bažnyčios rėmėjai visuose didesniuose Anglijos miestuose. Daugiausia išplatino V. Puidokienė ir Justas Dirvonskis. Pirm. S. Kasparas taip pat supažindino su Jaunimo Žygiu Už Tikėjimo Laisvę ir Pasaulio Lietuvių Katalikų Federacijos persiorganizavimu.

Atremontuoti klebonijos trys kambariai, visi koridoriai, stogas ir kanalizacijos bei stogo vamzdžiai. Valgomasis atremontuotas savomis jėgomis — Ignas Dailidė ir Stasys Kačinas atliko tą darbą. Visus kitus darbus atliko V. Velička, už kai kuriuos nieko neimdamas. J. Tonkūnas ir Lekevičienė daug pasitarnavo bažnyčią valydami ir rūpindamiesi bažnytinių rūbų skalbimu.

Kasininkas Jonas Babilius nurodė, kad parapija turėjo pajamų 1668 svarus ir lyg kokiu stebuklingu būdu išlaidų 1668 svarus. Banke likutis — 21 svaras.

Revizijos Komisijos vardu Z. Juras pranešė, kad kasa vedama tvarkingai ir atitinka dokumentus.

Naujon valdybon išrinkti: pirm. S. Kasparas, vicep. Juozas Šemeta, kasin. Jonas Babilius, nariai Jonas Parulis, Juozas Guoga, Juozas Čepaitis, Ignas Dailidė; revizijos komisija: Zigmas Juras ir Viktoras Zdanavičius; kolektoriais: Alfonsas Kuokikas, Stasys Starolis, Justas Dirvonskis ir J. Tonkūnas. Parapija turi garbės narių. Šiuo metu tarp mūsų reiškiasi žinomasis veikėjas P. Bulaitis.

Buvo iškelta labai daug įvairių klausimų, pradedant savaitgalio mokykla ir baigiant pageidavimu, kad daugiau būtų rengiama įvairių kultūrinių minėjimų bei išvažiavimų. Tad naujajai vadovybei teks daug ką apgalvoti ir vykdyti žmonių pageidavimus.

S. K.

VOKIETIJA

BENDRO DARBO VAISIUS
KALĖDŲ EGLUTĖ STUTTGARTE

Lietuvių Bendruomenės Stuttgarto Apylinkės valdyba kartu su lietuviškąja „Vargo mokyklėle" sausio 5 d. suruošė Kalėdų eglutę.

Eglutės šventė prasidėjo pamaldomis. Katalikams Steinhaldenfeldo bažnyčioje pamaldas atlaikė svečias kun. prof. K. Fulstas, o evangelikams — kun. klebonas J. Stanaitis. Nežiūrint slidaus žiemos kelio, į eglutės šventę atsilankė didelis skaičius vaikučių su tėveliais, jų draugais ir jaunimu.

Šventę atidarė mokyklėlės vedėja E. Lucienė ir žodį tarti pakvietė kun. K. Senkų. Jis trumpai apibūdino lietuviškos mokyklėlės prasmę ir sutinkamus sunkumus, patarė įsigyti naudingų knygų ir žurnalų. Vieną Amerikoje išleistą lietuvišką knygą, „Lietuva, mūsų žemė", jis mokyklėlei čia pat padovanojo.

Programą lietuvių ir vokiečių kalbomis pranešinėjo L. Nernaitė. Vaikučiai dainavo lietuviškas ir vokiškas daineles bei giesmes, o išgirdęs dainuojant, atskubėjo ir Kalėdų Senelis su didžiausiu dovanų maišu. Kalėdų Senelis sveikino vaikučius ir svečius ir pasakojo, kad ir Lietuvoj buvęs. Bet Lietuvoje šv. Kalėdos ir kitos religinės šventės yra uždraustos švęsti. Mes, turėdami laimę švęsti Kalėdas, — sakė jis, turime džiaugtis; ir jis prašė vaikučių parodyti, ką moka.

Mokytojai L. Šipalienei vadovaujant, vaikučiai padainavo „Oi tu ieva ievuže". Vyresnieji, apsirengę tautiniais drabužiais, pašoko „Kalvelį" ir „Klumpakojį", o mažosios „snieguolės" — Snaigių šokį. Šokius akordeonu palydėjo A. Lucas. Petra ir Sonja Šipalytės padainavo duetą. Eilėraščius sakė daug vaikų, beveik visi lietuviškai, nežiūrint to, kad kai kurių mamytės yra vokietės. Eilėraščius taip pat sakė ir tie vaikai, kurie nelankė vargo mokyklėlės, o be to, ir priešmokyklinio amžiaus vaikučiai.

Kalėdų Seneliui vaikučių pasirodymas labai patiko, ir jis jiems įteikė dovanėlių. Neaplenkė jis nė tų, kurie liko namie ir negalėjo atvykti į Eglutę. Jiems dovanėles Kalėdų Senelis įdavė per atvykusius bro liukus ar sesutes.

Programos pabaigoje dar pasirodė iš Nuertingeno atvykusi Beat grupė „The Georgeous", kuri, dalyvaujant A. Lucui (vargonais), padainavo porą dalykų iš savo „Džiazo mišių". Atsidėkodamas Kalėdų Senelis ir juos apdovanojo. Po to vaikučius kitoje salėje vaišino S. Baublienė.

Veikė moterų bufetas, ypač didelį pasisekimą turėjo lietuviški kopūstai su dešrelėmis. Daug kas laimę išbandė J. Krasnauskienės suruoštoje loterijoje. O Beat grupė savo muzika svečius linksmino taip garsiai, kad keletas vyresnio amžiaus dalyvių net „pabėgo". Likusieji po poros šokių priprato prie modernios muzikos, net įsijungė kartu su jaunimu į šokius, vis daugiau įgaudami energijos.

Per pertraukas tarp muzikos prie mikrofono savo gabumais pasidalijo Jančevskis, Šipalienė, Naujokienė, Krasnauskienė, Švilpa ir kiti, padainavę lietuviškų dainų. Visą laiką blikčiojo A. Plenio kino kamera, o, muzikai skambant, apsilankė ir vokiečių jaunimas.

Nuotaika buvo puiki, o artėjant pabaigai nesinorėjo skirstytis.

Parengimą ruošiant, materialiai ir darbu labai prisidėjo Z. Glemžienė, Lėmanienė, Baublienė, Kaveckas, Vendelis, Šimanauskas. Daug vargo buvo suvežti vaikučius, kartais padarant 80 km. kelio. Vaikus suvežant, daug pasitarnavo Stavskis, Vendelis, Šimanauskas, Lucienė ir kiti.

Vieningai dirbant ir dideli sunkumai nugalimi.

E. Lucienė

— Indonezija išima iš apyvartos pinigus su buvusio prezidento Sukarno atvaizdu (naujieji pinigai su krašto pirmojo kariuomenės vado gen. Sudirmano atvaizdu).

— Kuba, kuri yra žymus cukraus gamintojas, įsivedė ir cukraus korteles, pagal kurias sostinėje Havanoje bus galima nusipirkti 6 svarus kas mėnuo, o kitose vietovėse šiek tiek daugiau.

— JAV skautų yra 4 su puse milijonų, o norima tą skaičių per keletą sekančių metų pakelti iki 6 su puse milijonų.

JAUNIMUI

MŪSIŠKIS GIMTADIENIS

Praeitų metų sausio 15 d. Lietuvių Namuose jau buvo plačiai kalbama, kad Europos Lietuvyje numatoma turėti jaunimo skyrių. Sausio 22 d. numeryje laikraštis išsispausdino pranešimą, kviečiantį jaunimą rašyti tam numatomajam skyriui. O vasario 5 d., pirmadienį, laikraštis išėjo jau su pirmuoju Jaunimo skyrium.

Nuo to laiko mes su didžiausiu susidomėjimu skaitome visus mums atsiunčiamuosius jūsų laiškus ir jaučiame, kad lietuviškojo jaunimo judėjimas darosi mūsų dėmesio centras. Per tuos metus daug kas mus nustebino, pralinksmino ar nuliūdino. Bet didžiausio netikėtumo susilaukėme pačiu paskutiniuoju metu, kai paskelbėme kalėdinį konkursą. Ta proga susilaukėme atsakymų iš įvairių krašto vietų, net ir iš tokių, kur net nesitikėjome, kad iš viso yra lietuviško jaunimo!

Ta proga tariame didžiulį ačiū visiems, kurie mums padėjo per tuos metus ir rėmė mūsų darbą. Visus prašome ir toliau rašyti mums.

Jaunimo Skyriaus Redakcija

KALĖDINIO UŽDAVINIO SPRENDIMAS

Iš viso gavome 9 atsakymus į savo paskelbtąjį kalėdinį uždavinį. 5 atsakymai yra teisingi ir 4 su klaidomis.

Mūsų žadėtąją 2 svarų premiją gauna 13 m. amžiaus Virginija Juraitė iš Bromley, Kent. Jos atsakymas pirmasis pasiekė mus. Jos atsakymuose žymiausiu Lietuvos atgimimo poetu nurodytas Maironis, valdovu, kurio laikais didžiausia buvo Lietuvos valstybė, Vytautas Didysis, tris svetur gyvenančius rašytojus ji sumini P. Andriušį, K. Barėną ir S. Santvarą, trys Lietuvos kaimynai — Latvija, Lenkija ir Vokietija, pagrindiniai Lietuvos miestai — Vilnius ir Kaunas.

Nors buvo žadama skirti tik viena 2 svarų premija, bet laikraščio leidėja — Lietuvių Namų Akc. Bendrovės Valdyba buvo maloni paskirti Jaunimo skyriui 4 svarus papildomoms premijoms Taigi kitiems keturiems teisingai atsakiusiems—16 m. amžiaus Dankiui iš Londono, 11 m. amžiaus Algirdui M. Silnickui iš Leeds, 9 m. amžiaus Romui Algirdui Juozelskiui iš Nottinghamo ir 18 m. amžiaus Anthoniui Veršeliui iš Huettenfeldo Vokietijoje — taip pat paskirta po 1 sv. premijos. Jų atsakymuose nurodomi kiti svetur gyvenantieji lietuviai rašytojai, bet tai irgi gerai.

Dabar dėl tų, kurie atsakė su klaida. Pagrindinę klaidą beveik visi jie padarė tą, kad žymiausiu Lietuvos atgimimo poetu nurodė ne Maironį, bet Kudirką. Vincas Kudirka yra vienas didžiųjų atgimimo veikėjų, tai tiesa, bet žymiausiu poetu niekas jo nelaiko.

Baigdami šį konkursą, dėkojame visiems, kurie jame dalyvavo, o taip pat L. Namų Akc. Bendrovės Valdybai, kuri įgalino mus paskirti premijas visiems teisingai atsakiusiems. Tikėkimės, kad susitiksime vėl kitame konkurse.

POP ULIARIOSIOS SAVAITĖS PLOKŠTELĖS

1. Ob-La-Di, Ob-La-Da — **Marmalade**
2. Albatross — **Fleetwood Mac**
3. *For once in my life — **Stewe Wonder**
4. Somethings happening — **H. Hermits**
5. Lily the Pink — **Scaffold**
6. *Build me up, Buttercup — **Foundations**
7. *Private Number — **Judy Clay and William Bell**
8. Sabre Dance — **Love Sculpture**
9. I'm the urban Spaceman — **Bonzo Dog Doo Dah Band**
10. Blackberry Way — **Move**

GERIAUSIA SAVAITĖS PLOKŠTELĖ

∴ Dancing in the Street — **Martha Reeves and the Vandellas**

****

Tradicinis metinis „Europos Lietuvio" ir Nidos Knygų Klubo rengiamas

Spaudos Balius

įvyks VASARIO 1 D., ŠEŠTADIENĮ,

Lietuvių Namuose, 2 Ladbroke Gdns., W.11.

Pradžia 7 val. Pabaiga 1 val. nakties. Gros gera muzika. Veiks bufetas ir kt.

Įėjimas 5 šil. Staliukus patartina užsisakyti iš anksto Tel. 727-2470.

****

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London, W.11. Tel. PARk 2470.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Liet. Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina: metams 50 šil.; dolerio kraštuose — 6 dol. metams; Vokietijoje — DM 22.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.